

การศึกษาการนําแผนการจัดการเรียนอาชีพตามแนวทางของ
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในโรงเรียนประถมศึกษา
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นาง ฐิติกานต์ นาคทมน

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-633-675-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF VOCATIONAL PLANNING PROGRAMS CONSTRUCTED BY THE OFFICE
OF NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION IMPLEMENTED IN
ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE EXPANSION OF BASIC
EDUCATION OPPORTUNITY PROJECT

MRS. THITIKAN NAKNOON

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Elementary Education

Graduate School
Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-633-675-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาการนําแผนการจัดการเรียนอาชีพตามแนวทางของ
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติไปใช้ใน
โรงเรียนประถมศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

โดย

นางฐิติกานต์ นาคหนูน

ภาควิชา

ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. สาลี ทองชิว

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... สันติ อุดมธรรม คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ อุดมธรรม)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... สวัสดิ์ อยู่สถาพร ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. แรมสมร อยู่สถาพร)

..... สาลี ทองชิว อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สาลี ทองชิว)

..... วรณิ ศิริโชค กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรณิ ศิริโชค)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ฐิติกานต์ นาคหนูน : การศึกษาการนำแผนการจัดการเรียนอาชีพตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (A STUDY OF VOCATIONAL PLANNING PROGRAMS CONSTRUCTED BY THE OFFICE OF NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION IMPLEMENTED IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE EXPANSION OF BASIC EDUCATION OPPORTUNITY PROJECT) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.สำสลิ ทองธีว, 261 หน้า. ISBN 974-633-675-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำแผนการจัดการเรียนอาชีพตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการเลือกใช้แผนการเรียน การจัดปัจจัยและสภาพความพร้อมตามแผนการจัดการเรียนอาชีพ และการจัดการเรียนการสอน ตัวอย่างประชากรคือผู้บริหารโรงเรียนที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 173 คน ครูผู้สอนวิชาอาชีพที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 170 คน โรงเรียนที่รับการสังเกตจำนวน 50 โรงเรียน และครูผู้สอนวิชาอาชีพที่ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 50 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยสรุปว่า

1. โรงเรียนประถมศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เปิดดำเนินการในปีการศึกษา 2533 และปีการศึกษา 2534 ส่วนมากเลือกใช้แผนการจัดการเรียนอาชีพตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติแผนที่ 1 คือ แผนการเรียนที่ให้นักเรียนเลือกเรียนรายวิชาอาชีพได้หลายอาชีพ ตลอด 6 ภาคเรียน

2. การจัดปัจจัยและสภาพความพร้อมตามแผนการจัดการเรียนอาชีพของโรงเรียนในด้านการเตรียมผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนมากสำรวจความพร้อมของครูผู้สอนวิชาอาชีพก่อนจัดแผนการจัดการเรียนอาชีพ ด้านสื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนมากสำรวจความต้องการในการใช้เครื่องมือสื่อการเรียนการสอนวิชาอาชีพของครูผู้สอน เครื่องมือหรือสื่อการเรียนการสอนวิชาอาชีพของโรงเรียนส่วนใหญ่มีอยู่ในกลุ่มปฏิบัติงานอาชีพอิสระ ในด้านสถานที่เพื่อการสอนและฝึกปฏิบัติ โรงเรียนส่วนมากใช้ที่ว่างของโรงเรียนที่พอจัดหาได้

3. การจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนอาชีพของโรงเรียนนั้น ครูผู้สอนส่วนมากมีขั้นตอนการสอนวิชาอาชีพเป็นไปในลักษณะทฤษฎี-ปฏิบัติ-สรุป และให้นักเรียนฝึกปฏิบัติที่โรงเรียน การวัดผลและประเมินผลการเรียนวิชาอาชีพของนักเรียนเน้นด้านการฝึกปฏิบัติโดยส่วนมากวัดและประเมินผลเป็นรายกลุ่ม

ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิติ ฐิติกานต์ นาคหนูน
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา (ลายเซ็น)
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C440530 : MAJOR ELEMENTARY EDUCATION

KEY WORD : VOCATIONAL PLANNING PROGRAMS / IMPLEMENTED IN SCHOOLS / BASIC EDUCATION OPPORTUNITY PROJECT

THITIKAN NAKNOON : A STUDY OF VOCATIONAL PLANNING PROGRAMS CONSTRUCTED BY THE OFFICE OF NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION IMPLEMENTED IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE EXPANSION OF BASIC EDUCATION OPPORTUNITY PROJECT. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. SUMLEE THONGTHEW, Ph.D. 261 pp. ISBN 974-633-675-4

The purpose of this research was to study the vocational planning programs constructed by the Office of National Primary Education commission implemented in elementary schools under the Expansion of Basic Education Opportunity Project in the following aspects; the programs selection, the preparation of essential facilities, and the instructional management. The subjects of this study were 173 administrators and 170 Worked-Oriented Experiences teachers by which data were gathering through questionnaires. Fifty schools and fifty Work-Oriented Experiences teachers were observed and interviewed. The data were analyzed by using percentage.

Findings:

1. Most schools under the Expansion of Basic Education Opportunity Project opened in the academic year B.E. 2533 and B.E. 2534 choosed the first Vocational planning program according to the first program of the Office of National Primary Education Commission which each student could study many subjects in 6 semesters.
2. On the expect of instructional materials, most school administrators had surveyed teachers' needs in using instructional aids. Equipment of instructional materials of most schools were in self-employment group. In using instructional and practice area, most schools used available empty places in schools.
3. Concerning the vocational planning programs. Most teachers followed the stages of theory, practice and conclusion and made the students practice work at school. Group evaluation was applied by teachers in evaluating student learning outcomes.

ภาควิชา ประถมศึกษา
 สาขาวิชา ประถมศึกษา
 ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต วิภาดา นาคชนน
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา สุนันท์ นวรัตน์
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.สาส์น ทองชิว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความกรุณาตลอดมา นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับคำชี้แนะจาก รองศาสตราจารย์ ดร.แรมสมร อยู่สถาพร ประธานกรรมการและผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรณิ ศิริโชคติ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้อาจารย์วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้นผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนวิชาอาชีพโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นตัวอย่างประชากรและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ และขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นตัวอย่างประชากรในการทดลองเครื่องมือ ตลอดจนโรงเรียนที่เป็นเป้าหมายในการสังเกตของผู้วิจัย ซึ่งให้การต้อนรับอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณ ดร. กมล ภูประเสริฐ ดร.สมเกียรติ ขอบผล นายบุญชู ธรรมजार และนางสาวดารณี รักดี ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาใช้เวลาตรวจแก้เครื่องมือให้กับผู้วิจัย

ขอขอบคุณ คุณดารณี รักดี คุณพนอ ปานชา คุณกรรณิการ์ โพธิ์ชื่น คุณลาวัลย์ ดัดสุทธีวงศ์ คุณกาญจนพรรณ ธรรมาธิวัฒน์ คุณยุรี วิมลโสภณกิตติ และเพื่อนเรียนรุ่น C4 ทุกคนที่เป็นแรงและกำลังใจสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัย

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบและระลึกถึงพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ และขอขอบคุณ คุณฉัฐคนัย นาคทนน และเด็กหญิงกนกรัตน์ นาคทนน ที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจในการทำงานให้สำเร็จด้วยดี

ฐิติกานต์ นาคทนน

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ

บทที่

1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
วิธีดำเนินการวิจัย.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	13

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การขยายโอกาสทางการศึกษา.....	14
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533).....	26
แนวการจัดแผนการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ...	33
การจัดแผนการเรียนอาชีพให้มีคุณภาพ.....	33
จุดเน้นของการจัดแผนการเรียนอาชีพ.....	34
ขั้นตอนการจัดทำแผนการเรียนอาชีพ.....	39

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

การปรับเปลี่ยนแผนการเรียน.....	58
กิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนวิชาอาชีพภาคปฏิบัติ.....	59
การจัดปัจจัยและสภาพความพร้อมของโรงเรียน.....	64
หลักสูตร.....	64
การเตรียมครูผู้สอน.....	67
สื่อการเรียนการสอน.....	69
สถานที่ใช้ในการจัดการเรียนวิชาอาชีพภาคปฏิบัติ.....	70
การจัดการเรียนการสอน.....	71
กิจกรรมเสริมการเรียนการสอน.....	73
เทคนิคการสอน.....	75
การวัดผลและประเมินผล.....	83
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	88

3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน.....	96
ประชากรและการสุ่มตัวอย่างประชากร.....	97
การเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	122
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	125
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	127

4	การวิเคราะห์ข้อมูล	
	ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน.....	128
	ข้อมูลจากแบบสอบถามครูผู้สอนวิชาอาชีพ.....	139
	ข้อมูลจากแบบบันทึกการสังเกต.....	147
	ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์.....	150
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	153
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	153
	สรุปผลการวิจัย.....	154
	การอภิปรายผล.....	162
	ข้อเสนอแนะ.....	171
	รายการอ้างอิง.....	173
	ภาคผนวก	
	ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	181
	ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	183
	ภาคผนวก ค ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนอาชีพ.....	207
	ภาคผนวก ง โครงสร้างวิชาเลือกเสรี.....	243
	ภาคผนวก จ รหัสวิชา.....	257
	ประวัติผู้เขียน.....	261

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แผนการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.....	24
2	จุดเน้นและแนวปฏิบัติในการจัดทำแผนการจัดการเรียนอาชีพ.....	35
3	ตัวอย่างการกำหนดรายวิชา/กิจกรรมที่โรงเรียนเปิดสอน ในแต่ละภาคเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	44
4	ตัวอย่างการกำหนดรายวิชา/กิจกรรมที่โรงเรียนเปิดสอน ในแต่ละภาคเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.....	47
5	ตัวอย่างการกำหนดรายวิชา/กิจกรรมที่โรงเรียนเปิดสอน ในแต่ละภาคเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	50
6	จำนวนตัวอย่างประชากรโรงเรียนที่เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม จำนวนตามเขตการศึกษาและจังหวัด.....	105
7	จำนวนตัวอย่างประชากรโรงเรียนที่เก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต จำนวนตามเขตการศึกษา.....	119
8	แสดงค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียน.....	128
9	แสดงค่าร้อยละของการนำแผนการจัดการเรียนอาชีพไปใช้ของ ผู้บริหารโรงเรียน.....	130
10	แสดงค่าร้อยละของการจัดปัจจัยและสภาพความพร้อมของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน.....	134
11	แสดงค่าร้อยละของปัญหาการจัดแผนการจัดการเรียนอาชีพของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร.....	138
12	แสดงค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปที่เกี่ยวกับครูผู้สอน.....	139
13	แสดงค่าร้อยละของการนำแผนการจัดการเรียนอาชีพไปใช้ ในด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน.....	141

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
14	แสดงคำร้อยละของความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการจัดการจัดการเรียนอาชีพของโรงเรียน.....	141
15	แสดงคำร้อยละของการนำแผนการจัดการเรียนอาชีพไปใช้.....	142
16	แสดงคำร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับครูผู้สอนที่ตอบแบบสัมภาษณ์.....	145
17	แสดงคำร้อยละของความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพของโรงเรียน.....	147
18	ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนอาชีพแผนที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	200
19	ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนอาชีพแผนที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.....	202
20	ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนอาชีพแผนที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	204
21	ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนอาชีพแผนที่ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	207
22	ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนอาชีพแผนที่ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.....	209
23	ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนอาชีพแผนที่ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	211
24	ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนอาชีพแผนที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	214
25	ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนอาชีพแผนที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.....	216
26	ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนอาชีพแผนที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	218
27	ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนอาชีพแผนที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	221
28	ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนอาชีพแผนที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.....	223
29	ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนอาชีพแผนที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	225
30	ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนอาชีพแผนที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	228
31	ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนอาชีพแผนที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.....	230
32	ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนอาชีพแผนที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	232